

191. — 2) *Verehrung* (सेवा) diess. — 3) = प्रतिपादन H. an. Wils.: gift, donation.

उपसद् (wie eben) 1) adj. *aufwartend, dienend* VS. 30, 9. AV. 9, 7, 6. 15, 3, 10, 11. — 2) f. a) *Belagerung, Berennung*: ते देवा अश्ववत्सुपसद् उपायामोपसदा वै मरुपुरं जयसीति AIT. Br. 1, 23. ÇAT. Br. 3, 4, 4. — b) *Aufspeicherung*: अतितास्त उपसदः (सत्तु) AV. 6, 142, 3. — c) *Aufwartung*: इमां मे अग्रे समिधमिमामुपसदं वने: RV. 2, 6, 1. — d) N. einer mehrtägigen Feier, welche einen Theil des Gjötišhōma ausmacht (vgl. AIT. Br. 1, 23. fgg. Âçv. Çr. 4, 8). VS. 19, 14. TS. 5, 5, 2, 5. 6, 2, 2, 1. fgg. AIT. Br. 3, 18, 45. ÇAT. Br. 3, 4, 4. 1. fgg. अतिथ्येन प्रचर्योपसद्वा चरति 7, 3, 2, 1. 9, 5, 4, 22. 12, 3, 2, 11. fgg. KĀTJ. Çr. 4, 6, 14. 7, 2, 32. 15, 8, 14. 22, 8, 11. प्रवर्ग्य शास्त्रतः कृत्वा तथैवोपसदं द्विजाः R. 1, 13, 4. द्वादशोपसत्क KĀTJ. Çr. 23, 1, 1. उपसत्पर्यै ÇAT. Br. 5, 4, 5, 17. उपसद्वर्तिन् die Uebungen der Upasat-Feier einhaltend, nämlich Milchtrinken in bestimmter Menge — am ersten Tage was aus den vier Zitzen des Euters fließt, am zweiten was aus drei, u. s. w. — Schlafen auf blosser Erde, Keuschheit, Schweigen: द्वादशोपसद्वती भूवा 14, 9, 2, 1. Vgl. उपसद्.

उपसद् = उपसद् 2, d: अथ यद्भाति यत्पिबति यद्रमते तदुपसदैरेति KĀND. Up. 3, 17, 2. — Vgl. अनुपसद्.

उपसदन (wie eben) n. 1) *das Herantreten* (zum Lehrer), *das in-die-Lehre-Gehen*: तत्रोपसदनं चक्रे द्रोणस्येष्ट्रकर्मणि MBh. 3, 17169. कृतोपसदान् 1, 5215. Vgl. इ mit उप. — 2) *das Beiwohnen, Theilnehmen*: धन्यो ऽस्म्यनुगृहीतो ऽस्मि यस्य मे मुनिर्पुंगव । यज्ञोपसदनं ब्रह्मन्प्राप्तो ऽसि मुनिभिः सह ॥ R. 1, 50, 14. Vgl. आसु mit उप.

उपसदी f. *Dienserschaft* (?): अस्योपसद्यो (Sch.: = संततो) मा द्यैस्ती-त्प्रयाया च पशुभिश्च ÇAT. Br. 14, 9, 4, 23.

उपसद्य (von सद् mit उप) adj. *dem man verehrend nahen, dienen muss*: नमसोपसद्यः RV. 2, 23, 13 (vgl. 3, 14, 5). 3, 59, 5. उपसद्योय मीळ्ळुषे 7, 13, 1. 10, 47, 6. उपसद्यो नमस्त्यः AV. 3, 4, 1. 5, 30, 11. ÇĀND. GĀND. 6, 12, 23.

उपसदन् (von उपसद्) adj. *der Diener (Verehrer) oder Verehrung hat*: नमस्ते अस्तु मीळ्ळुषे नमस्त उपसदन्ने Âçv. Çr. 2, 5 (vgl. RV. 7, 13, 1).

उपसतान (von तन् mit उप + सम्) m. *unmittelbare Verbindung, Anhängen* (in den Recitationen) Âçv. Çr. 5, 9.

उपसन्न s. u. सद् mit उप.

उपसन्त्यास (von 2. अस् mit उप + सम् + नि) m. *das Niederlegen, Aufgeben*: सम्यक्कर्म्मोपसन्त्यास MBh. 3, 125.

उपसमाधान (von धा mit उप + सम् + घा) n. *das Aufeinanderlegen* P. 3, 3, 41.

उपसमाकार्य (von कर् with उप + सम् + घा) adj. *zusammenzubringen, zuzurichten* KAUC. 92.

उपसमिद् und उपसमिधम् (उप + समिध्) adv. *beim Brennholz* P. 5, 4, 111, Sch. Vop. 6, 68.

उपसंपत्ति (von पद् mit उप + सम्) f. *das zu-Etwas-Gelangen, in-ein-Verhältniss-Treten* P. 6, 2, 56.

उपसंपन्न s. u. पद् mit उप + सम्.

उपसंगाभा (von भाष् mit उप + सम्) f. *freundliches Zureden* P. 1, 3, 47.

उपसर्ग (von सर् mit उप) m. *das Herantreten* (des Stiers u. s. w. zur Kuh), *das Belegen* P. 3, 3, 71. AK. 3, 3, 25. H. 1274. गवामुपसर्गः P., Sch.

उपसर्ग (von सर् mit उप) n. 1) *das Anströmen*, z. B. हृदयोपसर्गा krankhafter Andrang gegen das Herz: यस्तुर्मधो वा भेषजवेगं प्रवृत्तम-ज्ञादिनिकृति तस्योपसर्गं हृदि कुर्वति दोषाः Suçr. 2, 193, 1. 190, 6. अतितीक्ष्णो निद्रको वा सवाते चानुवासनः । हृदयोपसर्गं कुरुते चाङ्ग-पीडनम् ॥ 204, 15. — 2) *wozu man seine Zuflucht nimmt*: अथ खत्वाशीः समुद्ग्रहोपसर्गानीत्युपासीत KĀND. Up. 1, 3, 8.

उपसर्ग (von सर् mit उप) m. gaṇa न्यङ्कादि zu P. 7, 3, 53. 1) *Zusatz*: महानाम्नीनामुपसर्गानुपसृजति AIT. Br. 4, 4. RV. Prāt. 16, 38. — 2) *Widerwärtigkeit, Unfall, störende Erscheinung* AK. 2, 8, 2, 77. H. 125. an. 4, 48. MED. g. 34. रामलक्ष्मणयोश्चैव विवासाद्वासवोपमम् । अविवेशोपसर्गस्तं तमः सूर्यमिवामुसुम् ॥ DAÇ. 1, 2. उपसर्गान्शेषास्तु महामारीसमुद्भवान् । तथा त्रिविधमुत्पातं माहात्म्यं शमयेन्मम ॥ DEV. 12, 7. महामोक्षो ऽपि योगोपसर्गैः सह PRAB. 88, 13. 100, 16. सोपसर्गो यथा सिद्धिम् R. 5, 18, 13. सोपसर्गं (etwas Unangenehmes berührend) तु यद्वाक्यमायतीक्षितमुच्यते । नाभिन्दति तद्वाग्वा मानार्हो मानवर्जितम् ॥ 3, 44, 11. in der Medic. *Anfall*, namentl. von übernatürlichen Krankheitsursachen; *Besessensein* Suçr. 1, 89, 19. 374, 19. 2, 302, 11. विशेषोपसर्ग von Gift 1, 358, 5. 2, 186, 1. — 3) *hinzukommende Krankheitserscheinung*: तीष्णं कृन्धुशोपसर्गाः प्रभूताः Suçr. 2, 429, 13. = रोगभेद H. an. MED. — 4) *Präposition* RV. Prāt. 11, 5. प्राभ्या परा निर्दरनु व्युपाप सं परि प्रति न्यत्यधि सूदवापि । उपसर्गो विंशतिर्यवाचकाः संस्तराभ्याम् (näml. नामाभ्याताभ्याम्) 12, 7, 8. उपसर्गो विशेषकृत् 9. NIR. 1, 1, 3. 3, 16. 5, 5. P. 1, 4, 59. 6, 3, 97. 122. H. an. Suçr. 2, 26, 5.

उपसर्जन (wie eben) 1) n. a) *das Zugießen* KĀTJ. Çr. 12, 5, 9. — b) *Widerwärtigkeit, ungewöhnliche Erscheinung*: निर्धाति भूमिचलने ज्योतिषो चोपसर्जने M. 4, 105. — c) *etwas Untergeordnetes, Nebenperson* AK. 3, 2, 9. H. 1441. उपसर्जनं प्रधानस्य धर्मतो नोपपद्यते । पिता प्रधानं प्रजने तस्माद्धर्मेण तं भजेत् ॥ M. 9, 121. in der Gramm. ein Wort, das in der Zusammensetzung oder in der Ableitung seine ursprüngliche Selbständigkeit einbüßt, indem es zur näheren Bestimmung eines Andern verwendet wird, P. 1, 2, 43, 48, 57. 2, 2, 30. 4, 1, 14, 54. 6, 3, 82. आचार्योपसर्जनश्चात्सेवासी ein Schüler, der nach seinem Lehrer benannt wird (bei dem der Name des Lehrers nicht mehr diesen, sondern ihn selbst bezeichnet; wie z. B. in आपिशलपाणिनीयाः die Schüler von Apīçali und Paṇini) P. 6, 2, 36. — 2) f. ०नी (näml. आपः) *Aufguss*: अथैक उपसर्जनीभिरै-ति ÇAT. Br. 1, 2, 2. KĀTJ. Çr. 2, 5, 1. 12. 8, 1, 10.

उपसर्तव्य (von सर् mit उप) adj. *um Hilfe anzugehen*: यं वै नेदिष्ठमुपसर्तव्यानां मन्येत तमुपधावेत् ÇAT. Br. 1, 6, 2, 11. 4, 1, 4, 6. ÇĀND. zu KĀND. Up. 1, 3, 8.

उपसर्पण (von सर्प mit उप) n. *das Herantreten, Sichnähern*: अथवा न तावदयमुपसर्पणकालः VIKR. 64, 18. मत्तिकोपसर्पणम् Suçr. 1, 273, 3. र-द्योप^० *das auf-die-Strasse-Gehen* JĀG. 1, 196. geräuschloses Hinzugehen KĀTJ. Çr. 25, 6, 14.

उपसर्पिन् (wie eben) adj. *herankriechend*: परपीडोपसर्पिणाम् (सर्पाणाम्) MBh. 1, 1200. इ रूपसर्पिन् *unkluger Weise sich nähernd*: एकमेव दक्ष्यमिन्नरं इ रूपसर्पिणम् M. 7, 9.

उपसर्पा (von सर् mit उप) adj. f. *belegbar* (eine Kuh) P. 3, 1, 104. Vop. 26, 16. AK. 2, 9, 70. H. 1268. — Vgl. उपसर्.